

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

для студентів

спеціальності

231 Соціальна робота

освітньо-професійної програми

Соціальна педагогіка

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр




Київ-2023

Розробник: Грищенко Л.В., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

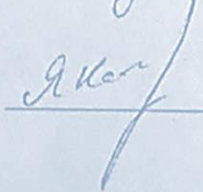
Викладач: Грищенко Л.В., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 31 серпня 2022 року № 1


Голова циклової комісії  Юлія РЯБОКОНЬ

Робочу програму перевірено
« ___ » _____ 2022 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи  Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора
з навчальної роботи  Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р.  (підпис) (Додаток), «31» 2023р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. (_____) (підпис), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (_____) (підпис), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. (_____) (підпис), «__» 20__ р., протокол №__

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4 /120	
Курс	3	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	30	28
Модульний контроль	2	4
Семестровий контроль	15	15
Самостійна робота	13	13
Форма семестрового контролю	Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-правове забезпечення населення» є формування системи знань з правового регулювання соціально-забезпечувальних правовідносин в Україні, оволодіння студентами сукупністю спеціальних теоретичних знань, правовими засадами реалізації права на соціальний захист.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-правове забезпечення населення» є:

- формування у студентів системи науково-теоретичних і практичних знань з права соціального забезпечення;
- визначення та розкриття змісту понять, категорій та інститутів соціально-забезпечувального права, законодавчих актів;
- вироблення поваги до законів, їх додержання і виконання у практичній діяльності.
- розвиток у студентів навиків самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу;
- закріплення навиків самостійного вивчення і аналізу соціального страхування та пенсійного законодавства і правозастосовчої практики;
- допомогти студентам всебічно й глибоко зрозуміти природу і сутність соціальних відносин,

У студента мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- визначати галузеву приналежність відносин у сфері соціального забезпечення;
- знати та тлумачити чинне законодавство України, яке передбачає правове регулювання окремих видів соціального забезпечення та соціальний захист окремих категорій громадян;
- відрізняти правовідносини, що регулюються правом соціального забезпечення від тих, які є предметом регулювання інших галузей права, застосовувати отримані знання до конкретних життєвих ситуацій;
- застосовувати положення чинного законодавства при розв'язанні конкретних ситуацій;
- складати проекти документів, необхідні для призначення окремих видів соціального забезпечення;
- орієнтуватись у напрямках розвитку галузі права соціального забезпечення;
- юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі;
- надавати консультації з питань соціально-правового захисту населення.

Програмні компетентності

«Соціальна робота» (ОС фаховий молодший бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Фахові компетентності</i>		
ЗК- 5	Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України	8-13
ФК- 1	Знання й розуміння сутності, значення, видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного)	1-7
ФК- 3	Знання й розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення	1,5
ФК- 14	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи	1-13
<i>Предметні компетентності</i>		
	Здатність до раціонального вибору й реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в освітніх закладах та закладах соціального спрямування	2-7,10
	вміння пояснювати основні категорії та поняття права соціального забезпечення;	1-3
	здатність визначати соціально-правові механізми регулювання і забезпечення відносин права соціального забезпечення;	1-6
	готовність називати суб'єктів цих відносин та розкривати їхній правовий статус;	1
	визначає підстави виникнення, зміни та припинення соціально-забезпечувальних відносин, способи забезпечення їх існування;	11-13
	готовність називати види соціально забезпечення, визначати підстави їх надання;	10-13
	готовність розкривати зміст нормативних актів про соціально-правове забезпечення;	1,10
	здатність визначати порядок вирішення спорів, що виникають між суб'єктами права соціального забезпечення;	2-8
	готовність характеризувати особливості та порядок державного управління в галузі соціального забезпечення;	7
	вміння користуватися сайтом http://zakon.rada.gov.ua/ та іншими інтернет-ресурсами для пошуку нормативно-правових актів та необхідної процесуальної документації.	1-13

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент:

- здатний до раціонального вибору й реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в освітніх закладах та закладах соціального спрямування (ПРН-19);
- визначає галузеву приналежність відносин у сфері соціального забезпечення;
- знає та тлумачить чинне законодавство України, яке передбачає правове регулювання окремих видів соціального забезпечення та соціальний захист окремих категорій громадян;
- відрізняє правовідносини, що регулюються правом соціального забезпечення від тих, які є предметом регулювання інших галузей права, застосовує отримані знання до конкретних життєвих ситуацій;
- застосовує положення чинного законодавства при розв'язанні конкретних ситуацій;
- складає проекти документів, необхідні для призначення окремих видів соціального забезпечення;
- орієнтується у напрямках розвитку галузі права соціального забезпечення;
- юридично грамотно та аргументовано захищає певне правове рішення, викладає його в усній та письмовій формі;
- надає консультації з питань соціально-правового захисту населення.

4. Структура навчальної дисципліни

	Назва змістових модулів, тем	усього	Розподіл годин між видами роботи					Самостійна робота
			Аудиторні					
			лекції	семінари	практичні	лабораторні	Самостійний контроль	
5 семестр								
Змістовний модуль І-ІІ «Поняття, предмет та система соціально-правового забезпечення населення України. Соціальне страхування та пенсійне забезпечення»								
1	Поняття та значення соціального забезпечення в суспільстві	4	2	2				
2	Джерела і принципи соціального забезпечення	7	2				5	

3	Правові засади пенсійної системи в Україні	11	4	2			5	
4	Світові системи соціального забезпечення	9	2	2			5	
5	Право на соціальне забезпечення у міжнародно-правових актах	9	2	2				5
6	Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення	7	2	2				3
7	Державне та недержавне соціальне забезпечення	11	4	2			5	
	Модульний контроль	2						
	Всього за семестр	60	18	12			15	13
6 семестр								
Змістовний модуль III. «Соціальний захист та забезпечення населення в Україні»								
8	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	8	2					6
9	Правове регулювання страхових пенсій в Україні	11	4	2			5	
10	Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	6	4	2				
	Модульний контроль	2						
	Всього	27	10	4			5	6
Змістовний модуль IV. «Соціальні допомоги та соціальне забезпечення в Україні»								
11	Правове регулювання соціальних допомог	11	4	2			5	
12	Правове регулювання соціального обслуговування	11	2	2				7
13	Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян	9	2	2			5	
	Модульний контроль	2						
	Всього	33	8	6			10	7
	Всього за семестр	60	18	10			15	13
	Всього за рік	120	36	22			30	26

*із врахуванням МКР

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I-II. Поняття, предмет, метод та система соціально-правового забезпечення населення України

Лекція 1. Поняття та значення соціального забезпечення в суспільстві (2 год.)

Поняття та функції права соціального забезпечення. Конституція України про право особи на соціальний захист. Соціальний захист як одна з основних функцій соціальної держави.

Поняття та складові соціального захисту. Співвідношення понять соціальне забезпечення та соціальний захист.

Основні поняття теми: постійне працевдатне населення; трудова діяльність людей; охоронні відносини; страховий договір; соціальні відносини; специфічні способи захисту соціальних прав та забезпечення; загальні положення; індивідуальне трудове право; права соціального забезпечення, рівність прав і можливостей; соціальна стандартизація і державне гарантування; суб'єкти відносин; соціальне

партнерство.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1-10.

Семінар 1. Поняття та значення соціального забезпечення в суспільстві (2 год.)

Лекція 2. Джерела і принципи соціального забезпечення (2 год.)

Поняття та класифікація джерел права соціального забезпечення. Конституція України як джерело права соціального забезпечення України. Закони, що регулюють соціально-забезпечувальні правовідносини в Україні. Підзаконні нормативні акти як джерела права соціального забезпечення.

Значення рішень Конституційного Суду України для права соціального забезпечення.

Основні поняття теми: недержавне соціальне забезпечення; поняття організаційно-правових форм соціального забезпечення. постанови Пленуму Верховного Суду України. проблеми та перспективи розвитку законодавства України про соціальне забезпечення. поняття та система принципів права соціального забезпечення. зміст основних принципів права соціального забезпечення. принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 5-13.

Лекція 3. Правові засади пенсійної системи в Україні (2 год.)

Пенсійна система України: поняття та напрямки реформування. Органи управління пенсійною системою. Мінімальна пенсія в Україні. Право особи на пенсійне забезпечення: суб'єкти, зміст, гарантії. Пенсійний вік в Україні.

Основні поняття теми: право добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. персоніфікований облік у системі соціального страхування. принципи пенсійного забезпечення. поняття та загальна характеристика пенсій як виду соціального забезпечення. види пенсійного забезпечення. загальні правила призначення та виплати пенсій (форма, оподаткування, строки, відрахування).

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1-14.

Семінар 2. Правові засади пенсійної системи в Україні (2 год.)

Лекція 4. Світові системи соціального забезпечення (2 год.)

Національні системи соціального забезпечення, комплекс причин соціально-економічного характеру, особливості, культури й історичні традиції, форма державного устрою, а також моделлю соціальної держави і типом її соціальної політики. Фундамент більшості сучасних систем соціального забезпечення.

Основні поняття теми: поняття організаційно-правових форм соціального забезпечення. проблеми та перспективи розвитку законодавства України про соціальне забезпечення. поняття та система принципів права соціального забезпечення. принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 12.

Семінар 3. Світові системи соціального забезпечення (2 год.)

Лекція 5. Право на соціальне забезпечення у міжнародно-правових актах (2 год.)

Правові акти, що прийняті міжнародним співтовариством, право кожної людини на соціальне забезпечення, соціальне страхування, основні прав людини на міжнародному рівні та їх гарантування

Основні поняття теми: соціальне забезпечення, система принципів права соціального забезпечення, принципи пенсійного забезпечення, бюджет,

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1, 10.

Семінар 4. Право на соціальне забезпечення у міжнародно-правових актах (2 год.)

Лекція 6. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення (2 год.)

Соціальне забезпечення як сукупність економічних, правових і організаційних заходів, спрямованих на надання громадянам тих чи інших засобів до існування при настанні соціально значимих обставин на умовах, передбачених нормами права, з метою підтримки їх матеріального і соціального стану на рівні, не меншому від офіційного прожиткового мінімуму за рахунок спеціально створених для цього джерел фінансування

Основні поняття теми: соціальне забезпечення, форма соціального забезпечення, соціальне страхування, юридичні особи, державна соціальна підтримка, бюджет.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1, 10-14.

Семінар 5. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення (2 год.)

Лекція 7. Державне та недержавне соціальне забезпечення (2 год.)

Соціальне забезпечення як форма соціального забезпечення певних груп населення за рахунок бюджетних та небюджетних коштів у випадках і на умовах, передбачених законодавством. Складові цієї форми.

Основні поняття теми: соціальне забезпечення, соціальна держава, система принципів права соціального забезпечення, бюджет, юридичні особи.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1, 10-13.

Семінар 6. Державне та недержавне соціальне забезпечення (2 год.)

Лекція 8. Правовідносини у сфері соціального забезпечення (2 год.)

Поняття та особливості правовідносин у сфері соціального забезпечення. Класифікація правовідносин. Структура соціально забезпечувальних правовідносин. Умови виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин.

Основні поняття теми: суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. правовий статус учасників правовідносин. правосуб'єктність, права і обов'язки, гарантії, відповідальність. фізичні особи як учасники соціально-забезпечувальних правовідносин. особливості їх правового статусу. юридичні особи як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. класифікація їх. особливості їх правового статусу. опіка та піклування.

Основна література:2-4 **Додаткова література:**2-12.

Лекція 9. Правове регулювання страхових пенсій в Україні (2 год.)

Поняття, ознаки, види страхових пенсій. Пенсії, що виплачуються у солідарній системі.

Пенсії за віком. Коло осіб, умови призначення, розмір.

Основні поняття теми:пенсії у зв'язку з інвалідністю, пенсії в разі втрати годувальника. правила обчислення страхового стажу, солідарна система.

Основна література: 1-5. **Додаткова література:**1-14.

Семінар 7. Правове регулювання страхових пенсій в Україні (2 год.)

Лекція 10. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (2 год.)

Поняття та загальна характеристика допомог як виду соціального забезпечення. Класифікація допомог. Поняття, ознаки та види страхових допомог. Загальні правила призначення та виплати страхових допомог. Страхові допомоги з Фонду страхування на випадок безробіття.

Основні поняття теми: страхові допомоги; фонду страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. фонду страхування від нещасних випадків на виробництві. страхові допомоги з Пенсійного фонду. відповідальність за недотримання законодавства про страхові допомоги. поняття та види часу відпочинку. поняття та види відпусток. додаткові відпустки за законодавством України.

Основна література: 1-5 **Додаткова література:** 1-14.

Семінар 8. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

МОДУЛЬ Соціальний захист та забезпечення населення в Україні

Лекція 11. Правове регулювання соціальних допомог (2 год.)

Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Загальна характеристика законодавства про державні соціальні допомоги. Загальні правила призначення та виплати державних соціальних допомог. Допомоги малозабезпеченим.

Основні поняття теми:допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. порядок надання відпусток; фактична робота; збереження місця роботи(посади);

навчання з відривом від виробництва; шкідливі і важкі умови праці; особливий характер праці; робота вагітних жінок; термін безперервної роботи; дострокове надання відпустки окремим категоріям громадян;

Основна література:1-5. Додаткова література:1-11.

Семінар 9. Правове регулювання соціальних допомог (2 год.)

Лекція 12. Правове регулювання соціального обслуговування(2 год.)

Поняття, ознаки та види соціальних послуг як виду соціального забезпечення. Загальна характеристика законодавства про соціальне обслуговування. Суб'єкти, що здійснюють соціальне обслуговування осіб в Україні. Соціальні послуги особам похилого віку. Соціальні послуги малозабезпеченим. Соціальні послуги інвалідам та ін. особам, які втратили працездатність.

Основні поняття теми:соціальні послуги неповнолітнім. соціальні послуги особам, які постраждали від техногенних катастроф. соціальні послуги безробітним.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1-13.

Семінар 10. Правове регулювання соціальних допомог(2 год.)

Лекція 13. Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян (2 год.)

Поняття, ознаки, види спеціальних пенсій. Поняття про вислугу років. Пенсії науковим працівникам. Пенсії особам, які мають особливі заслуги перед Україною. Пенсії особам, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Основні поняття теми:пенсії військовослужбовцям, , пенсії державних службовців та прирівняних до них осіб.

Основна література: 1-5. Додаткова література:1, 10-13.

Семінар 11. Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян (2 год.)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студентів	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Модуль 1-2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	9	9	5	5	4	4
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	6	6	2	2	3	3

3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	1	5	1	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10	3	30	2	20	3	30
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Всього			85		57		67
Максимальна кількість балів	209						
Коефіцієнт	3,48						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	Джерела і принципи соціального забезпечення	5
2	Право на соціальне забезпечення у міжнародно-правових актах	5
3	Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення	5
4	Поняття, ознаки та види соціальних послуг як виду соціального забезпечення	5
5	Правове регулювання соціального обслуговування	5
	Разом	25 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, володіє понятійним апаратом, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані, не мають помилок.

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але має деякі неточності і незначні помилки; достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету та адаптивності при доборі потрібного матеріалу.

3 бали – поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету.

2 бали – студент знайомий з матеріалом, але не виділяє основних положень, допускає суттєві помилки, які викривлюють зміст, не вміє користуватися термінологією і поєднувати теоретичні засади з практичним їх втіленням.

1 бал – не виявляє розуміння матеріалу, має розрізненні знання, допускає грубі помилки, обсяг виконаного завдання менше 20%.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульна контрольна робота

Форма проведення – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 15 балів

Виконання практичного завдання – 10 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

Умова допуску – виконання всіх видів практичних завдань з дисципліни і отримання від 35 до 60 балів за семестр.

Форма проведення екзамену – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 30 балів

Виконання тестових завдань – 10 балів

Перелік допоміжних матеріалів: немає .

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична картка дисципліни «Соціально-правове забезпечення населення»

Разом: 120 год., лекції –36 год., семінарські заняття – 22 год., самостійна робота – 26год., самостійний контроль – 30 год, підсумковий контроль – 6 год.

Модуль	МОДУЛЬ 1-2							МОДУЛЬ 3			МОДУЛЬ 4		
Назва модуля	Поняття, предмет та система соціально-правового забезпечення населення України. Соціальне страхування та пенсійне забезпечення							Соціальний захист та забезпечення населення в Україні			Соціальні допомоги та соціальне забезпечення в Україні		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	11	12	13
Дати													
Теми лекцій	Поняття та значення соціально-правового забезпечення в суспільстві	Джерела і принципи соціально-правового забезпечення	Правові засади пенсійної системи в Україні	Світові системи соціального забезпечення	Право на соціальне забезпечення у міжнародних актах правових актах	Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення	Державне та недержавне соціальне забезпечення	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	Правове регулювання страхових пенсій в Україні	Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Правове регулювання соціальних допомог	Правове регулювання соціального обслуговування	Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян
Теми семінарських занять		Семінар 1. Поняття та значення соціального забезпечення в суспільстві	Семінар 2. Правові засади пенсійної системи в Україні	Семінар 3. Світові системи соціального забезпечення	Семінар 4. Право на соціальне забезпечення у міжнародних актах	Семінар 5. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення	Семінар 6. Державне та недержавне соціальне забезпечення		Семінар 7. Правове регулювання страхових пенсій в Україні	Семінар 8. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Семінар 9. Правове регулювання соціальних допомог	Семінар 10. Правове регулювання соціальних допомог	Семінар 11. Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій громадян

Поточний контроль							Модульна контрольна робота			Модульна контрольна робота			Модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	іспит												

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. - К., 2017. - 615 с.
2. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. / В. В. Утвенко. — Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. — 248 с.
3. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. – Чернігів : ПАТ "ПВК "Десна", 2016.- 692 с.
4. Дунаєва Л. М. Право соціального забезпечення України : метод. вказівки для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / Л. М. Дунаєва, А. Ф. Аб- лов. – Одеса : Одес. нац. ун-тет ім. І. І. Мечникова, 2021. – 126 с.
5. Смолярова М. Л. Право соціального захисту [Електронний ресурс] : Практикум / М. Л. Смолярова. – Електрон. дані. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.

Додаткова література:

1. Бурак В. Я. Питання самозахисту трудових прав і законних інтересів працівників у проекті Трудового кодексу./ В.Я. Бурак// Соціальне право України: науковий збірник / Чернігівський державний технологічний університет. Українська асоціація фахівців трудового права. – Чернігів.: Чернігівський державний технологічний університет, 2013. - №4 – С. 72-82.
2. Правове регулювання соціального обслуговування населення в сучасних умовах: проблеми теорії та практики: монографія / В.О. Гончаров, С.М. Прилипко, Л.П. Шумна, О.М. Ярошенко; За наук. ред. проф. Ярошенка О.М. – Харків: Юрайт, 2012. – 312 с.
3. Андріїв В.М. Юридичний механізм забезпечення трудових прав працівників: монографія / Андріїв В.М. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 305 с.
4. Правовідносини із загальнообов’язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект: Монографія / В.В. Андріїв, О.В. Москаленко, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2011. – 280 с.
5. Андріїв В.М., Ізарова І.О. Трудові спори: навчальний посіб. / Андріїв В.М., Ізарова І.О. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 236 с.
6. Сташків Б.І. Стипендії як вид соціального забезпечення та стимулювання: навчальне видання / Б.І. Сташків. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 112 с.
7. Право соціального забезпечення України. Навчальний посібник / За заг. ред. П.Д. Пилипенка. – Вид. 2-ге, змін. і доп. К.: Істина, 2010. – 224 с.
8. Сташків Б.І. Строки у праві соціального забезпечення: навчальне видання / Б.І. Сташків. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2010. – 88 с.

9. Сташків Б.І. Проблеми функцій права соціального забезпечення: стислий конспект лекції / Б.І. Сташків. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2010. – 27 с.
10. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами судової практики: Науково-практичне видання / За ред. П.Д. Пилипенка. - К. : Істина, 2010. – 464с.
11. Сташків Б.І. Проблеми методу та правового режиму права соціального забезпечення: навчальне видання / Б.І. Сташків. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 88 с.
12. Практикум з права соціального забезпечення: навчально-методичне видання / укладач: Шумна Л.П. - Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2010. – 80 с. Право соціального забезпечення України. Практикум: Навчальний посібник / За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Істина, 2012. – 288с.
13. Право соціального забезпечення України: підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. Пилипенко П.Д. 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Ін Юре, 2010. – 504 с.
14. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту в Україні: Навчальний посібник. – 2-ге видання перероб., Дон.-К: Знання, 2010. – 663 с.

<http://www.ispf.gov.ua> – офіційний сайт Фонду соціального захисту інвалідів.
<http://www.president.gov.ua> – офіційний сайт Президента України.
<http://www.dcz.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби зайнятості України.
<http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.